

”Ni måste hinna före”

– Barns och ungas berättelser om att vara frihetsberövad.

Barnombudsmannens årsrapport 2025 bygger på intervjuer med frihetsberövade barn och unga och skildrar allvarliga brister i samhällets hantering av frihetsberövade barn.

Resultaten är alarmerande – barnen vittnar om omfattande våldsutsatthet under uppväxten utan att samhället vidtagit tidiga åtgärder. Dessutom har barnen under frihetsberövandet inte fått det stöd de behöver för att lämna kriminaliteten bakom sig - istället berättar många barn om att de utsatts för övergrepp, maktmissbruk och bristande rehabilitering.

”För varje minut som går och ingen gör något för att hjälpa barn, så blir det bara värre.”

Brottsförebyggande insatser med ett särskilt genusperspektiv.

De barn och unga som i dag är frihetsberövade, misstänkta för eller dömda för allvarliga brott som mord, vapenbrott, narkotikabrott, besitter ovärderliga insikter om hur brottslighet påverkar deras liv och om vilka insatser som kan göra verklig skillnad för att förändra deras situation.

Genom deras berättelser får vi en unik inblick i deras uppväxtvillkor, hur brottsligheten påverkar dem och vilka åtgärder som kan hjälpa till att stoppa utvecklingen och förhindra att fler unga dras in i kriminalitet. Barn och ungas röster är avgörande för att samhället ska kunna förebygga att fler barn rekryteras och för att kunna vidta rätt åtgärder för att hjälpa de som vill bryta med kriminaliteten.

”Det har alltid funnits våld, alltså när det har funnits problem”

Uppväxtvillkor och kopplingar till kriminalitet senare i livet.

Barnombudsmannen har haft i uppdrag att beskriva barns och ungas erfarenheter av olika former av våld under uppväxten, och eventuella samband mellan barn och ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och risk för att involveras och utnyttjas i kriminalitet.

Rapporten belyser utsatthet för olika typer av våld inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, försummelse och vanvård. I rapporten undersöks också sambandet mellan barns uppväxtvillkor och risken för att utsättas för våld i olika sammanhang eller att själv utöva våld mot andra.

Webbstöd för barns delaktighet

Riktat sig till kommuner, regioner, myndigheter och andra verksamheter i arbetet med att göra barn delaktiga. Stödet kan användas både på en strategiskt övergripande nivå och i frågor där barn berörs direkt, antingen i grupp eller individuellt.

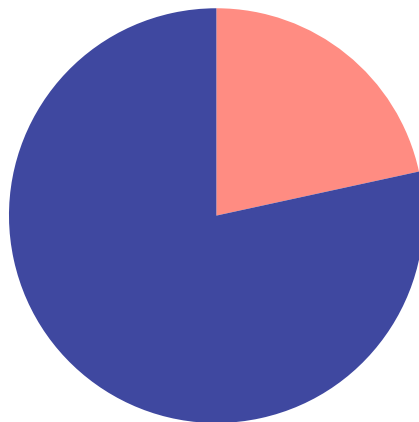
Webbstödet är indelat i sex steg och ger struktur, råd och inspiration till delaktighet på riktigt.

Barnombudsmannens rekommendationer

- Skydda barn tidigt i livet:
  - Nationellt program för traumascreening,
  - Striktare kontroll av HVB-hem.
- Stärk skyddet för barn som är frihetsberövade på grund av brott:
  - Inrätta en oberoende klagoinstans.
  - Ge Barnombudsmannen möjlighet att genomföra oanmälda besök på låsta institutioner.
- Personal som möter barn ska ha relevant utbildning om barns rättigheter och behov, konflikthantering, traumamedveten omsorg. Viktigt med regelbunden handledning.
- Inför särskilda krav på kommuner att stödja frihetsberövade barns skolgång.
- Säkerställ särskilda yrkesutbildningar för barn under frihetsberövandet.
- Inför nationellt utslussningsprogram

Barns egna berättelser bildar underlaget

Deltagare i
djupintervjuer

■ Tjejer ■ Killar

88 semistrukturerade djupintervjuer med barn och unga på låsta institutioner - häkte, SiS ungdomshem och anstalt.

550 besvarade enkäter

3 referensgrupper med sammanlagt 30 barn och unga på låst institution.